

'Gepensioneerde rechters structureel inzetten'

2 uur geleden in DE KWESTIE

Alleen al in Gelderland ontlopen 1500 verdachten vervolging door een tekort aan rechters. Dit tekort is een landelijk probleem. Om ontwrichting van onze rechtsstaat te voorkomen, pleit Martine Baay voor het aantrekken van meer gepensioneerde rechters en voor meer online zittingen.

„Het huidige principe dat rechters op hun 70e verjaardag definitief moeten terugtreden, moeten we laten varen. Dat is pure leeftijdsdiscriminatie”, vindt Martine Baay.

© ANP/HH

Het is een grote bedreiging voor onze rechtsstaat dat grote aantallen verdachten wegens een tekort aan rechters vervolging kunnen ontlopen. Zolang dat tekort niet is aangevuld en achterstanden niet zijn ingelopen, zullen er alternatieve oplossingen moeten komen.

Nu heeft onze overbelaste rechtspraak tijdens de coronacrisis al ervaring opgedaan met de inzet van gepensioneerde rechters en met online rechtszittingen, via Teams, Skype en telefoon. De noodwet die dit mogelijk maakt loopt volgend jaar af. Het is zaak deze verworvenheden nu snel blijvend in de wet vast te leggen.

Veiligheid en efficiency zijn belangrijke redenen om zittingen soms liever online te doen dan fysiek in de rechtszaal. Denk bij voorbeeld aan zittingen waarvoor criminelen onder zware bewaking naar een rechtszaal gebracht moeten worden en aan procedures, waarbij juridische professionals alleen maar formeel informatie uitwisselen.

Gevaar

Een online rechtszitting is overigens geen sinecure. Niet voor rechtzoekenden, noch voor getuigen, advocaten, Openbaar Ministerie en de rechtbank zelf. In de praktijk ging er afgelopen jaar geregeld wat mis met beeld- en geluidskwaliteit of viel de

verbinding helemaal uit omdat de beschikbare online tijd werd overschreden. Maar je kunt erop wachten: zodra de technische en juridische mogelijkheden van online zittingen er zijn, worden die steeds vaker ingezet. Het gevaar bestaat dat efficiencyoverwegingen dan gaan overheersen. Het mag niet zo worden, dat een rechter of de griffie straks eenzijdig kan beslissen of een zitting online wordt gehouden of niet.

Het is nog maar kort geleden dat rechters openlijk excuus maakten omdat ze de menselijke maat in de toeslagenaffaire te veel uit het oog verloren waren. Mensen die hun recht zoeken, willen gehoord en gezien worden door een ander mens. In de meeste gevallen zal een rechtzoekende zijn zaak liefst zelf bij de rechter willen bepleiten.

Openbaarheid

Zeker in zaken waar emoties spelen, moet je elkaar in de ogen kunnen kijken. Daarnaast speelt nog de openbaarheid van de rechtspraak. Ook die moet ook gegarandeerd blijven. Het uitgangspunt moet daarom blijven dat rechtszittingen in beginsel fysiek plaatsvinden. De mogelijkheid online zittingen te houden mag nooit leiden tot de stelregel 'bij voorkeur online'. Een zitting zou alleen online plaats mogen vinden als de rechtzoekende dat zelf ook wil.

De toepassing van online rechtszaken alleen is niet voldoende om de grote voorraad werk van de rechtbanken weg te werken. Het is dan nog steeds een aanslag op onze rechtstaat dat verdachten hun vervolging kunnen ontlopen wegens een tekort aan rechters.

Deze week debatteert de Eerste Kamer over de toekomst van de rechtspraak en ook over een voorstel van 50Plus om gepensioneerde rechters, óók die van 70 jaar en ouder, aan te trekken om extra zittingen te kunnen doen om de achterstanden in te lopen. Het huidige principe dat rechters op hun 70e verjaardag definitief moeten terugtreden, moeten we laten varen. Dat is pure leeftijdsdiscriminatie. We vragen dat ook niet van bewindslieden, politici en mensen in het bedrijfsleven.

Martine Baay is jurist, oud-advocaat en lid van de Eerste Kamer voor 50Plus